

ptujski

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA
IN KOOPERANTOV
MESOKOMBINATA PERUTNINA PTUJ
LETO IV. ŠT. 12 DECEMBER 1980

perutninar

Uspešno tudi v novem letu 1981

Običaj je, da ob prehodu v novo leto preverimo kako smo gospodarili v preteklem letu, da pregledamo opravljene naloge, ki smo si jih zadali in ugotovimo kakšne so možnosti za uspešno delo v prihodnjem letu.

Pretečeno leto je bilo težko — bilo je prvo ustaljeno leto, ki nam je navrglo vrsto težkih problemov, na katere nismo imeli vpliva. Razvrednotenje dinarja za 30 % nam je za toliko takoj podražilo uvoz surovin in repromateriala. Tudi na domačem trgu so se cene surovin, ki jih rabimo za našo proizvodnjo podražile (koruza, nafta in drugo). Naša prodajna cena se ni zvišala. Ob takih pogojih seveda ni bilo možno ustvarjati akumulacije.

Uvoz surovin in repromateriala je bilo treba začeti pokrивati z lastnimi devizami, ustvarjenimi iz tekočega izvoza. Zato smo morali izvažati več kot smo to delali do sedaj.

V proizvodnji se je pojavljala vrsta težav in težavic. Od problemov same vzreje do padca interesa kooperantov za vzrejo piščancev radi podražitev, ki jih nismo mogli takoj pokriti in še drugih težav, ki smo jih imeli in delno še vedno obstojajo.

Ko nam je bila naposled vendarle odobrena povišana prodajna cena piščanca, je kazalo, da je največji problem rešen. Vendar je to trajalo zelo kratek čas. V Sloveniji je bila odobrena cena 60 din za kilogram piščanca gril obdelave. Kmalu nato je prišlo do objave nove prodajne cene 65 din, ki pa je bila takoj po objavi zopet preklicana, češ, da se bo izenačila cena v

Svečana seja ob visokih jubilejih (Foto: L. C.)

vsej državi in res smo to doživeli. ZIS je odredil enotno ceno za vso državo na 56 din (povsod zanemarjene pare), kar je pomenilo znižanje obstoječe prodajne cene. Tako smo perutninarji doživeli (ker se republike niso mogle uskladiti) nekaj popolnoma nenormalnega — znižanje prodajne cene ob velikem porastu nabavnih cen, ki še vedno rastejo. Sigurno je, da obstoječa cena ne daje možnosti za stimulatívno in normalno delo. Znižanje obstoječe prodajne cene pomeni pri naši proizvodnji nad 110 milijonov dinarjev (11 starih milijard din) manj dohodka.

Kljub vsemu smo tudi letošnje leto finančno uspešno zaključili, čeprav ne tako kot smo želeli. Tudi fizični obseg proizvodnje je v glavnem izpolnjen, seveda kakšnih večjih prekoračitev plana, kot je bil to običaj ni. Vendar pa je treba reči, da so skoraj povsod znatno presežene lanske letne proizvedene količine.

Lep uspeh smo dosegli tudi pri izvozu, saj nam je uspelo izvoziti toliko, da smo devizno pokrili naš uvoz in tako omogočili še dokaj reden dotok surovin ter si zagotovili uvožene surovine že tudi za prve mesece prihodnjega leta. Izvozili smo za nad 4 milijone dolarjev oziroma za cca 110 milijonov din.

Če smo kljub vsem težavam vendarle dosegli te velike uspehe, je to pripisati zalaganju kolektivov TOZD in DSSS, za kar jim gre vsa zahvala in priznanje.

Uspešno premagovanje težav in uspešen zaključek tudi ne bi bil možen, če ne bi samoupravnih organov z vsem občutkom odgovornosti usmerjali naše delo, kot to zahteva sedanji trenutek in vodili takšno poslovno politiko, ki nas je privedla k uspešnemu zaključku leta. Zato jim gre naša zahvala.

Družbeno-politične organizacije so prav tako veliko doprinesle k uspešni poslovni politiki, kot pri izvrševanju

drugih svojih nalog na vseh področjih, zlasti še sindikat, ki je s svojo aktivnostjo in politično podporo krepko sodeloval pri premagovanju težav, kar je bilo storjeno brez kakršnegakoli hrupa. Zato jim gre prav tako vsa zahvala in priznanje.

Osnove za večdesetletno perspektívno delo smo ustvarili. Ob bitki za hrano doma in izvoz, so naše perspektive zelo lepe. Nedvomno pa moramo takoj s pričetkom leta storiti vse, da bo tudi leto 1981 kljub povečanim težavam vendarle uspešno. To pa bo, če bo vsak storil vse, kar more in ne le kar mora.

Želim vsakemu članu našega kolektiva PP, in kooperantom kot njihovim svojcem ter vsem našim upokojevcem prav prijetno praznovanje novejnih praznikov in obilo osebnih sreč in zadovoljstva v novem letu 1981.

Ivo TOMAŽIČ
generalni direktor

Zveza komunistov vedno v središču dogajanja

Stabilizacijska prizadevanja

V jubilejnem 1980. letu naše delovne organizacije, ko slavimo 75-letnico perutninarske dejavnosti v Ptuj in 30-letnico samoupravljanja, smo največ politične aktivnosti posvetili stabilizaciji, kar še posebej velja za vse naše člane ZK. Tako smo na vsakem sestanku ZK med drugim razpravljali o stabilizacijskih ukrepih ter ocenjevali, kakšne rezultate smo pri tem dosegli. Na vseh desetih koordinacijskih sestankih, na katerih smo bili navzoči sekretarji OO ZK, je bilo izrečenih največ besed prav o stabilizaciji. Na pobudo naše ZK so v vseh naših TOZD takoj v začetku leta delavci na zborih razpravljali o potrebnih stabilizacijskih ukrepih ter sprejeli stabilizacijske programe. V vseh teh programih je bila še posebej izpostavljena zahteva po smoternem gospodarjenju in večjem varčevanju vsepovsod in na vseh nivojih. Te zahteve so se vtkale v naše vsakdanje delo in življenje ter dobile primarno mesto v vsem našem ravnanju, pri delu v TOZD in v kraju, kjer prebivamo. Kljub temu, da smo naše delo in rezultate v preteklosti ocenili za zelo dobre, smo vseeno ugotovili, da bi še marsikaj lahko bilo bolj kvalitetno in bolj gospodarno izvedeno. Strinjali smo se z večkrat ugotovljenimi ocenami, da smo v zadnjih letih živeli v blagostanju, katerega si s rezultati dela, ki niso bili vedno in povsod najboljši, nismo zaslužili.

Živeli smo preko svojih možnosti ter potrošili veliko več, kot smo ustvarili. Ker pa tako naprej ni moglo več iti, smo se morali začeti drugače obnašati in o tem prepričevati tudi ostale delavce. Zelo široke in poglobljene razprave v TOZD so pokazale, da so delavci z razumevanjem in odgovornostjo sprejeli nove smernice ter so prepričani, da je uspeh stabilizacije gospodarstva odvisen tudi od njih samih. Vsak delavec se zaveda, da lahko marsikaj pripomore k boljšemu gospodarjenju in da je tudi njegov delež, čeprav včasih tudi skromen, važen delček v mozaiku naših skupnih prizadevanj za uspešnejše gospodarjenje.

Splošni ljudski odpor in družbena samozaščita

Letošnje leto je bilo od vsega začetka zelo nemirno, polno groženj in nasprotij. Zato smo morali biti člani ZK še posebej aktivni v tem, da smo skupaj z vsemi delavci in občani uspeli ohraniti politično stabilnost, enotnost in politiko neuvrščenosti. Naša politična stabilnost je prišla še posebej do izraza tudi v naši delovni organizaciji. Delo je pri

nas ves čas potekalo normalno. Vsakdo je v redu opravljal svojo delovno dolžnost. Nikjer nismo mogli zaznati kake sovražne dejavnosti. Naši delavci tudi niso zapadli potrošniški mrzlici. Pogoji takega ravnanja je bila naša stalna budnost in krepitev varnostne kulture.

Veliko smo govorili o nujnosti nadaljnjega podružbljanja splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite. V tem smo prišli tako daleč, da je bil sleherni naš delavec seznanjen, kaj je njegova dolžnost in kaj in kje bi delal v morebitnih izrednih razmerah in potrebah. Prepričani smo, da imamo, v celoti vzeto, zavedne in zanesljive delavce, ki so vedno in povsod pripravljeni in usposobljeni vsak v svojem okolju za delovanje v morebitnih izrednih razmerah in ob drugih motnjah.

Samoupravno planiranje

Nadaljnjo novo kvaliteto smo dosegli tudi v samoupravnem planiranju. O tem je tekla beseda na več sestankih ZK, na katerih smo se dogovarjali, kako vspodbuditi delavce, da bi kar najbolj ustvarjalno sodelovali pri oblikovanju novih planskih dokumentov za naslednje srednjeročno obdobje. Delavci so v razpravi za pripravo teh dokumentov dali marsikatero pobudo, ki je bila zelo dobrodošla planskim komisijam, ko so pripravljale osnutke in predloge srednjeročnih in drugih planov.

Sprotne zadeve

Te smo razreševali hitro in uspešno.

Na koordinacijskih sejah sekretarjev OO ZK smo se dogovarjali o zadevah, kot so volitve novih vodstev v sindikatu in v samoupravnih organih ter nadomestne volitve v delegatske skupščine zbora združenega dela in SIS. Trikrat smo imeli na dnevnem redu odnose med TOZD ter odnose v TOK Hajdina. Samoupravnim organom smo dali pobudo, da so delavci ob zaključnem računu dobili zaslužno stimulacijo za izvršeno delo in dosežene rezultate v preteklem letu. Na koordinaciji smo tudi govorili o pripravah in vsebini letošnjih jubilejev.

Člani ZK smo bili izredno počaščeni in ponosni, da smo lahko na razširjeni seji DPO skupaj s predsednikom CK ZKS tov. Francetom Popitom razpravljali o dosedanjih rezultatih našega delovanja ter o razvoju in smernicah naše delovne organizacije v sedanjem in naslednjem obdobju.

Obkoncu leta lahko z gotovostjo trdimo, da je bilo naše delovanje v ZK zelo razgibano in uspešno. Drago Čater

Čestitke našim odlikovancem

Ob letošnjem proslavljanju naših jubilejev je bilo večkrat poudarjeno, da ima Perutnina Ptuj največji kapital v pridnem in delovnem kolektivu, ki je sposoben upravljati svojo organizacijo na poti hitrega razvoja. Velika delovna prizadevanja ob primerni disciplini in dobri organizaciji dela, prinašajo delovni organizaciji prednosti, ki se kažejo v poslovni uspešnosti našega dela. V vseh delovnih procesih kolektiva je poleg trdega dela potrebno tudi več umskega napora, saj delamo z živo ali za živo proizvodnjo ob visoki stopnji mehaniziranosti. Človeški faktor je pri tem še kako odločujoč in le s preciznim delom in odgovornostjo se pride do zaželenih rezultatov. Številni naši delavci in kooperanti so pri tem še posebej za vzor saj njihovo vzgledno delo v veliki meri pripomore, da na poti razvoja ne stagniramo in da se kolo napredka vrta naprej. Na te zveste sodelavce se radi spominjamo zlasti ob raznih slovesnostih, ko se jim želimo oddolžiti z raznimi priznanji in pohvalami. Tako smo tudi v letošnjem jubilejnem letu na predlog sindikalnih organizacij predlagali za zvezna odlikovanja 64 naših delavcev in kooperantov, enainosemdesetim pa smo sklenili podeliti pismena priznanja delovne organizacije. Zvezna odlikovanja smo od predsedstva SFRJ delno že dobili in sicer za šestintrideset odlikovancev, ostala pa v kratkem pričakujemo. Prvi del prejetih odlikovanj bo podeljeno 26. 12. 1980 na centralnem delavskem svetu, dobijo pa jih spodaj navedeni sodelavci. Prav tako objavljamo tudi imena delavcev in kooperantov katerim so bila podeljena priznanja delovne organizacije in, ki bodo dobitnikom izročena na občnih zborih sindikata v mesecu januarju ali februarju prihodnjega leta.

Vsem odlikovancem iskreno čestitamo!

Uredniški odbor

Predsedstvo Socialistične federativne republike Jugoslavije je z Ukazom št. 74, z dne 13. 11. 1980 odlikovalo naslednje naše delavce:

Z REDOM ZASLUG ZA NAROD S SREBRNO ZVEZDO

Janez Janeza LIPAVŠEK, Transservis

Z REDOM DELA S SREBRNIM VENCEM

Adolf Alojza BELŠAK, TOK Hajdina
Kristina Franca BRGLEZ, DSSS
Stanko Alojza DRUZOVIČ, TOK Kooperacija
Franc Franca KRAJNC, Transservis
Tinka Vilija KRAMBERGER, Mesna industrija
Matilda Franca LOVREČIČ, Mesna industrija
Franc Franca MEZNARIČ, DSSS
Brigita Rudolfa PLAVEC, DSSS
Rozalija Katarine POTOČNIK, Mesna industrija
Alojz Franca VESENJAK, TOK Hajdina
Franc Antona VRABER, Mesna industrija
Franc Franca KOLARIČ, Mesna industrija

Z MEDALJO DELA PA SO ODLIKOVANI

Hilda Avgusta BEDRAČ, Perutninske farme
Frida Cirila ČRNKO, Mesna industrija
Marija Jožeta DEBELJAK, Mesna industrija
Janez Janeza FICJAN, Mesna industrija
Albin Jakoba GAJSER, Tovarna krmil
Marija Janeza GLASER, Perutninske farme
Ivan Ivana GRAHL, Tovarna krmil
Janko Jurija HENTAK, Tovarna krmil
Angela Franca KIRBIŠ, Mesna industrija
Karel Rozalije KOJC, Transservis
Franc Martina KOROŠEC, Transservis
Feliks Martina KRAJNC, Mesna industrija
Jože Jožefa KRAJNC, Transservis
Vinko Jakoba KRAMBERGER, Mesna industrija

Terezija Antona KUREŽ, Perutniske farme
 Anton Janeza LIPAVŠEK, Transervis
 Janez Ignaca MARKEŽ, Mesna industrija
 Ivanka Martina MATJAŠIČ, Perutninske farme
 Vekoslava Antona MLAKAR, Perutninske farme
 Janko Janeza ROGINA, Tovarna krmil
 Marija Martina VEISBAHER, Mesna industrija,
 Silva Janeza VRTIČ, Mesna industrija
 Marija Janeza ZUPANIČ, Perutninske farme
 Ostali predlogi so še v obravnavi v zvezni komisiji za odlikovanje SFRJ.

Odlikovancem bodo podeljena odlikovanja na seji DS DO, ki bo še v letošnjem letu.

Priznanja delovne organizacije prejmejo

TOZD Tovarna krmil:

TURNŠEK Janez
 BOMBOK Milan
 GAVEZ Ivan
 FRAS Vladimir
 GEČ Alojz
 ROGINA Martin

TOZD Perutninske farme:

ŠIROVNIK Anica
 VIDOVIČ Katarina
 PAVLINIČ Julka
 ZAJC Marija
 JUS Elizabeta
 KAUCIČ Marija
 MATJAŠIČ Ivan
 VUJIČ Milka
 ZELENKO Miroslav
 VIDOVIČ Marija
 VERTIČ Otilija
 CEH Elizabeta

TOZD Mesna industrija:

VEISBAHER Marija
 CEH Berta
 KUJAR Hedvika
 DOBNIK Judita
 GOMILŠEK Terezija
 EMERŠIČ Božica
 ČERNIVEC Marija
 HLIŠ Marija
 CENTA Ciril
 IRGL Janez
 KOS Stanislav
 REBERNAK Viktor
 KUMER Ivan
 MARKEŽ Ignac
 SIRC Janko
 SELIŠEK Henrik
 KRAJNC Jožica
 CAFUTA Janez
 BUTOLEN Stanko
 HORVAT Alojz
 KUSTOR Dražen
 ŠTIBERC Marjan
 MATJAŠIČ Karl

TOZD Commerce:

GOBAR Jože
 KOSTANJEVEC Terezija
 KAC Franc
 ZAJSEK Terezija
 TOVORNIK Alojz
 TKALČEVIČ Ivan
 HRIBAR Marija
 ČAVLINA Uglješa
 DJOKIČ Radojko

TOZD Transservis

SAGADIN Franc
 SAGADIN Alojz
 SAGADIN Rudolf
 BRGLEZ Adolf
 ŠIROVNIK Rozalija
 KRAMBERGER Magdalena
 MOHORIČ Stefan
 HENTAK Janez
 HORVAT Anton
 PETROVIČ Marija
 ROGINA Berta
 TEMENT Martin

Delovna skupnost skupnih služb:

CAJNKO Alojz
 KODELA Franc
 LESJAK Margareta
 MARČIČ Danijela
 REPA Jože
 VEGAN Martin

TOZD Ptujška tiskarna:

VEBER Bogomir

TOK Hajdina — delavci:

HENTAK Marija
 PREKORŠEK Vladimir
 ZUPANIČ Franc

Kooperanti:

JUS Kristina
 ZABUKOVŠEK Marija
 KOVŠE Franc
 GOSNIK Franc
 HAJSEK Peter
 MAJCENOVIC Stane
 KOROŠEC Mira
 PEČOVNIK Stanko
 GRUBELNIK Anton

Vsem sodelavcem, kooperantom
 in upokojencem

želimo v

LETU 1981

obilno delovnih uspehov,
 zdravja in osebnega zadovoljstva

samoupravni organi,
 družbenopolitične organizacije,
 vodstvo delovne organizacije in
 uredništvo Ptujškega perutninarja

Delo pri razrezu piščancev (Foto: L. C.)

Kolektivu Ptujške tiskarne se iskreno zahvaljujem
 za denarno pomoč.

Katica SORŠAK

Iz vsebine:

- Dan JLA — praznik nas vseh
- Temelji plana za obdobje 1981—1985 sprejeti
- Pokojninsko in invalidsko zavarovanje kooperantov
- izid referenduma za sprejem temeljev plana

DAN JLA - PRAZNIK NAS VSEH

Tudi najmlajše vzgajamo v duhu obrambe domovine (Foto: L. C.)

Obramba neodvisnosti in svobode je ena od najvažnejših nalog človekove dejavnosti. Ta dejavnost je sestavni del zgodovine naših narodov od njihovega prihoda na področje, na katerem danes živimo. V ospredju je tudi danes in bo v bodoče. V trpljenja polni zgodovini so naši narodi pogosto pisali njene strani s krvjo, zlasti še v največkratnejšem obdobju v NOV, kjer so bile izpisane najbolj krvave in obenem najlepše strani borbe naših narodov in narodnosti za svobodo in neodvisnost.

Rojstni dan JLA

Jugoslovanska ljudska armada se je rodila v ognju narodnoosvobodilnega boja, zrastle je iz ljudstva ter bila in ostala njegov neločljiv del. Nenehno se je krepila in bila vedno pripravljena braniti svobodo, neodvisnost ter naš nemoten razvoj. Danes lahko trdimo, da imamo močno, sodobno oboroženo armado, ki je vedno pripravljena skupaj z drugimi strukturami splošnega ljudskega odpora upreti se vsakomur, ki bi skušal s kakršnimi koli nameni omejevati naš razvoj in kratiiti naše svoboščine in pravice.

Pred 39 leti 21. decembra 1941 so se v Rudo, majhno mesto v vzhodni Bosni, na desnem bregu Lima, zgrinjale kolone »pisane vojske«, kot je takrat marsikdo imenoval partizanske čete in bataljone. Na majhnem trgu sredi mesta so pogledi vseh krožili naokrog, ker so vsi želeli videti TITA.

Filip Kljajič, 28. letni čevljar iz Tremušnjaka pri Petrinji, je glasno poveljeval: »MIRNO!«, strumno odkorakal pred TITA ter raportiral. TITO mu je vrnil partizanski pozdrav z dvigom pesti do višine čela in skupno z njim pregledal postroj. Nato je Kljajič prečital sklep Centralnega komiteja in Vrhovnega štaba o ustanovitvi Prve proletarske udarne brigade, katere prvi komandant je bil narodni heroj

Koča Popovič, prvi politični komisar pa narodni heroj Filip Kljajič — Fiča.

V sestavu prve proletarske udarne brigade so bili naslednji bataljoni: Beograjski, Črnogorski, Kragujevski, Kraljevski, Lovčenski in Šumadijski. Brigada je takrat imela 1199 borcev, od katerih je bilo 740 Srbov, 378 Črnogorcev, 26 Slovencev, 19 Hrvatov, 4 Makedonci in 32 borcev drugih narodnosti.

Pomen ustanovitve Prve proletarske udarne brigade je bil izredno velik. Prvič smo dobili regularno enoto narodnoosvobodilne vojske, ki je sovražnik ni mogel kar tako uničiti. Ljudje po vsej Jugoslaviji pa so dobili zaupanje v našo novo, iz najbolj zavednih sinov in hčera naše domovine nastajajočo partizansko vojsko. Zavezniki pa so spoznali odločnost in širino našega pravičnega boja. Pot Prve proletarske brigade se vije skozi našo revolucijo z bojišče na bojišče in iz boja v boj. Po njenem vzgledu so se pozneje formirale še druge proletarske in partizanske brigade ki so nosile imena naših velikih mož in herojev.

Tov. TITO je ta dan označil kot zgodovinski dan v razvoju našega narodnoosvobodilnega boja, ter dejal, da je bojišče prva proletarske udarne brigade vsa Jugoslavija, vsak kraj, kjer se bodo zadrževali Nemci, Italijani, Bolgari, Madžari ter njihovi odvratni hlapci — četniki, ustaši, nedičevci in drugi domači izdajalci, ki so netili krvav boj. Tov. TITO je dejal, da mora vsak borec vsakemu našemu človeku pojasnjevati cilje našega pravičnega boja. Poudaril je tudi: »Ko danes proslavljamo ta veliki dan, ga ne moremo preživeti v zabavi in veselju, temveč se moramo, kot se to komunistom in proletarcem spodobi, ogorčeno boriti.«

Ob prepevanju Internacionala se so bataljonske kolone razšle in že drugi dan, to je 22. decembra, posegle v ogorčene boje. Od tedaj tudi slavimo 22. december kot rojstni dan naše JLA. Danes

pa je to praznik JLA in vseh komponent SLO naših narodov in narodnosti.

Nadaljnji razvoj oboroženih sil

Formiranje in ustvarjanje oboroženih sil v vojni je bila zelo težka naloga, zlasti še v začetku. Zastrasovanje, streljanje, požiganje celih vasi in sovražna propaganda so naredile svoje. Vendar so najbolj zavedni in pogumni borci s TITOM in KP na čelu pričeli nelizprosen boj z vsemi sovražniki naših zatiranih narodov. Naši narodi so izbojevali zmago in osvoboditev le tako, da so vzpostavljali vedno nove oborožene sile, sile ljudstva, ki so bile na čelu oboroženega osvobodilnega boja in odpora. To so bile ljudske oborožene sile, sile delovnega človeka, sile za uresničitev njegovih skupnih interesov. Takšne so tudi še danes, saj so vedno v službi ljudstva, tako v boju proti najrazličnejšim pritiskom in vsem oblikam ogrožanja, kakor tudi v primeru naravnih in drugih nesreč.

Po prvih uspešnih akcijah, in ko so široke množice pričele spoznavati in razumevati smisel in pravičnost oboroženega odpora proti okupatorju, so se po vseh krajih naše domovine formirale nove in nove enote, ki so izhajale iz teptanega in zatiranega ljudstva. Tako je štel naša oborožena vojska konec leta 1941 — 80.000 borcev, leta 1942 — 150.000 borcev, leta 1943 — 300.000 borcev, leta 1944 — 500.000 borcev, maja 1945 pa smo imeli armado z 800.000 borci.

Po osvoboditvi smo mnogo enot razformirali, vendar je JLA ostala okostje in srž oboroženih sil. Naša armada je danes vsestransko izurjena in moralnopolitično trdna in enotna, po bojni sposobnosti je na stopnji sodobnih armad v svetu, kar omogoča uspešno vodenje oboroženega boja proti vsakomur in v vseh okoliščinah v primeru morebitne agresije. Obramba je naša pravica in dolžnost, to je tisto orodje in tisto zagotovilo, ki ga ni moč uničiti. Povezanost JLA z

ljudstvom, teritorialno obrambo in drugimi dejavniki SLO, visoka zavest in moralnopolitična enotnost, opremljenost oboroženih sil z vsemi dosežki domače industrije, pomeni, da smo dosegli zavidljivo raven v usposobljenosti in pripravljenosti za obrambo.

Naša armada je sodobna armada

Ob koncu vojne je bila naša armada zelo raznoliko oborožena. Največ je bilo tujega in zaplenjenega orožja, čeprav so naše skrite delavnice med vojno delale s polno paro. Po osvoboditvi pa smo pristopili k izgradnji domače oborožitvene industrije, tako da smo imeli leta 1952 že 21 vojaških tovarn, od katerih jih je bilo mnogo povsem novih.

Že v začetku se je naša oborožitvena industrija razvijala v smeri proizvodnje orožja za potrebe obrambe domovine. Najprej smo pričeli proizvajati pehotno oborožitev, nato pa so naši strokovnjaki konstruirali, v tovarnah pa izdelovali vedno zahtevnejša in modernjša orožja. Danes izdelamo sami že preko 80 % vse potrebne oborožitvene tehnike, od najsodobnejšega pehotnega orožja, raketne oborožitve, odličnih transporterjev, raketnih in torpednih čolnov do izredno dobrih podmornic in reaktivnih letal. Mnoga doma izdelana orožja so med najboljšimi v svetu.

Vsa naša oborožitvena industrija je usklajena z našimi potrebami in načinom vodenja oboroženega boja ter je prilagojena zahtevam za množičen odpor proti morebitnemu agresorju. Naša strateška koncepcija je obramba, to pa ne pomeni, da tisti, ki se brani, ne sme imeti najsodobnejših vojaških sredstev. Mi ne bomo agresorji. V primeru napada na našo državo pa bomo uporabljali vsa sredstva ter izvajali čimveč ofenzivnih akcij, prevzeli iniciativo in tudi zlomili agresorja. Da bi pa to dosegli, moramo biti bolj izurjeni, bolje organizirani in natančneje vodeni ter oboroženi z večjo moralno kot morebitni napadalec. Naša

Izurjenost vojakov in sodobna oborožitev nam zagotavljata mir in napredek (Foto: M. Ozmeč)

taktika mora izhajati iz izkušenj narodnoosvobodilne vojne, kjer je ravno visoka zavest in pravičnost oboroženega boja zlomila močnejšega in bolj oboroženega sovražnika. V naši državi se za morebitno agresijo ne pripravlja nekaj stotisoč ljudi, temveč takorekoč vsi prebivalci. Če smo s tem odvrnili agresorja od njegovega namena, smo dosegli najpomembnejši cilj. Če smo vedno pripravljeni na vojno, je to največje jamstvo, da do vojne ne bo prišlo. Neodvisnost, samostojnost in svoboden razvoj lahko ohranimo le, če smo enotni in pripravljeni, opirajoč se predvsem na lastne sile, z vsemi sredstvi braniti nedotakljivost naših meja, nacionalno suverenost in enotnost naših narodov in narodnosti.

Najpomembnejši dejavnik — človek

Človek je v naši JLA bil in ostal najpomembnejši dejavnik, kajti on je tisti, ki bo uporabljal sodobna vojna sredstva. Zato se tudi posveča veliko pozornosti njegovemu položaju. Od povojnih časov do danes so nastale tu zelo velike spremembe, od hrane, ki je nekajkrat boljša, od prejšnjih jedilnic, do današnjih samopostrežnih jedilnic z več vrstami jedi, od slamaric do žimnic in še in še bi lahko naštevali. Mnogo večji poudarek je na kulturnem življenju, pa tudi športne aktivnosti so bolj razgibane. V vseh enotah so organizirane mladinske organizacije,

stopnjuje pa se tudi tekmovalni duh na vseh področjih, posebno še po uvedbi tekmovalnosti: »Izbiramo najboljšo enoto«.

Z vsem tem pa se vzporedno krepi tudi zavest vojakov in starešin. Življenje, vzgoja in delo vojakov v naši armadi se nenehno spreminja in izboljšuje. Vojak postaja vse bolj glavni faktor življenja in dela v enoti, ter se iz dneva v dan bolj vključuje v vzgojni proces. Ko govorimo o ljudskem dejavniku, o človeku, je naša pot v podružbljanje SLO prava pot. Urjenje in izobraževanje mora biti rezultat zavesti naših ljudi in ne samo rezultat pravnih določil.

Armada smo vsi

Ko govorimo o našem obrambnem sistemu imamo v mislih vse komponente SLO. JLA in TO sta enotna oborožena sila naše države z enakimi političnimi in vojaškimi cilji, tako kot je enoten tudi sistem SLO v celoti. Vsi smo odgovorni in vsi moramo braniti katerikoli del naše domovine. Zato je urjenje vseh naših delovnih ljudi in občanov, vsega prebivalstva, zlasti še mladine, naša trajna naloga. Vsakdo mora na svojem področju prispevati h krepitvi naše obrambne moči, skupna prizadevanja pa morajo biti usmerjena v to, da bi vojno preprečili in da bi morebitnega napadalca odvrnili od njegovih namenov. Zato moramo nenehno spremljati razvoj vojaške znanosti v svetu in

(Nadaljevanje na 6. strani)

Tovariš Tito med vojaki (Foto: Tanjug)

Temelji plana za obdobje 1981-1985 sprejeti

Aktivnosti, ki so povezane s pripravo novega srednjeročnega plana za obdobje 1980—1985 potekajo tako na nivoju DO kot tudi v širših krogih že skozi vse leto.

Treba je reči, da gre prvič za tako široko zasnovano in organizirano akcijo, ki bazira tudi na novih zakonskih osnovah o planiranju in pomeni napredek v razvoju samoupravnega planiranja v naši družbi.

V skladu z zakonskimi določili in usmeritvami so bili tudi v naši DO predloženi vsi planski materiali (analiza razvojnih možnosti, smernic, elementi), o katerih so bile organizirane razprave med delavci po vseh TOZD naše DO.

TEMELJNI PLANOV TOZD KOT TEMELJNI AKT NADALJNJE 5-LETNE USMERITVE TOZD, TOK IN DSSS

Temelji plana TOZD pomenijo osnovo usmeritev in razvoja dejavnosti po posameznih TOZD, TOK naše DO. Glede na to je bila ravno o tem planskem aktu organizirana najširša razprava po

vseh samoupravnih poteh. Temelji plana so bili dani v razpravo v obliki osnutka v mesecu oktobru. V razpravah je bilo ugotovljeno, da so zastavljeni programi nekoliko preambiciozni in je prišlo do nekaterih sprememb, ki so vnešene v predlog temeljev plana.

Glavne spremembe se nanašajo na zmanjšanje prvotno predvidene rasti broilerske proizvodnje v družbenih farmah, od 80 % letne rasti (osnutek), na 30 % povprečno letno rast omenjene proizvodnje.

Glede na to, da gre v naši DO za proizvodni proces, ki je medsebojno močno povezan in odvisen, je navedena sprememba vplivala na proizvodne programe ostalih TOZD, katerih proizvodnja je odvisna od rasti broilerske proizvodnje.

Tako se je zmanjšala v osnutku temeljev plana predvidena rast proizvodnje krmil, proizvodnje perutninskega mesa in obseg prodaje v TOZD Commerce. Gre torej za zmanjšanje, ki je vezano na zmanjšanje prvotno predvidene

ga obsega borilerske proizvodnje.

Predlogi temeljev plana ostalih TOZD, TOK in DSSS so z manjšimi dopolnitvami ostali enaki osnutku.

O predlogu temeljev plana TOZD za obdobje 1981—1985 so bile v vsej DO organizirane razprave v vseh DPO in na zborih delovnih ljudi. Vse TOZD so predlog temeljev plana sprejele na referendumu dne 10. 12. 1980.

Sprejeti temelji pomenijo osnovo za izdelavo srednjeročnega plana in podpis samoupravnih sporazumov.

GLAVNI KAZALCI RAZVOJA DO V OBDOBJU 1981—1985

Usmeritev naše DO v naslednjem srednjeročnem obdobju je rezultat dosedanjega razvoja in usklajevanj, ki so bila tudi na republiškem in zveznem nivoju.

Glede na to, da je tudi v naslednjih petih letih dan močan poudarek razvoju kmetijske in živilske industrije, so planirane stopnje rasti proizvodnje in storitev naše DO nekoliko nad povprečjem rasti v občini.

Tako je v tem obdobju na nivoju DO predvidena rast proizvodnje in storitev za 49 %, kar pomeni 9—10 % povprečno letno rast. Planirana rast zaposlenosti se bo gibala po povprečni letni stopnji rasti 5—6 % oz. za 28 % v 5 letih. Glede na to, da je stopnja rasti zaposlenosti nižja od stopnje rasti proizvodnje, bo z uresničevanjem teh ciljev dosežena tudi stalna rast produktivnosti.

Z realizacijo zastavljenih proizvodnih programov bo možno dosežati tudi stalno rast dohodka kot makrokazalca razvoja. Ta bi naj na nivoju DO v tem obdobju porastel za 59 %, tako da bi bila dosežena 10—11 % povprečna letna stopnja rasti. Stopnja rasti OD in skupne porabe bo 7—8 % letno, skladi pa se bodo povečali za več kot 60 %.

Pri tem je potrebno dodati, da so izračuni finančnih kazalcev opravljeni na osnovi sedanjih cen in v projekciji ni zajet inflacijski faktor. To pomeni, da bodo

dejanske stopnje rasti precej višje, če predpostavljamo, da z letom stabilizacije, našega gospodarstva še ne bomo v celoti stabilizirali.

Na nivoju DO je v naslednjem petletnem obdobju predvideno tudi močno povečanje izvozne dejavnosti. Tako bi se naj do leta 1985 povečal izvoz perutninskega mesa za več kot 300 %, izvoz DSP za več kot 500 %, še naprej pa bomo izvažali divjačino. Z realizacijo tako zastavljenih izvoznih programov bo možno zagotoviti devizna sredstva, ki so potrebna za pokrivanje uvoza nujno potrebnih surovin in re-promateriala.

Poleg pokrivanja lastnih potreb po deviznih sredstvih, pa bi z realizacijo tako zastavljenih izvoznih programov lahko ustvarjali tudi viške deviznih sredstev in tako prispevali velik delež k aktiviranju zunanjetrgovinske plačilne bilance.

Zastavljeni programi so vseakor povezani tudi s precejšnjimi investicijskimi vlaganji, ki so pogoj, da bomo lahko te cilje dosegli.

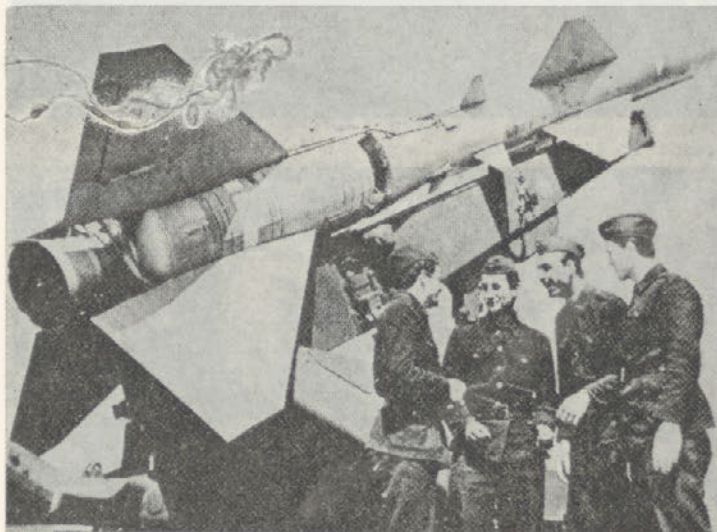
V tem obdobju so planirana investicijska vlaganja v skupni vrednosti eno milijardo sedemsto milijonov din. Od tega bo potrebno približno 50 % investicijske vrednosti pokriti z lastno akumulacijo, ostali delež sredstev pa predstavljajo predvideni krediti in drugi prilivi.

V tem sestavku so podane glavne usmeritve naše DO v naslednjih petih letih. Glede na to, da so o temeljih plana delavci posameznih TOZD, TOK in DSSS podrobneje razpravljali na zborih delovnih ljudi, pomeni ta zapis le povzetek skupnih točk, ki so značilne za celotno DO.

Konkretnější razčlenitev bo opredeljena s srednjeročnim planom, ki ga bodo DS TOZD in DS DO sprejemali v prvem četrtletju 1981.

O pripravi in opredeljevanju srednjeročnega plana bomo bralce našega glasila še sproti seznanjali v naslednjih številkah.

T. ČEH

Najsodobnejša bojna oprema v oborožitvi naših enot

(Nadaljevanje s 5. strani)

vojaško tehničnega potenciala vseh armad, ki bi se utegnile pojaviti kot agresor na naših mejah. Iskati moramo lastne, najustreznejše rešitve za odpor, zlasti še nadalje dograjevati koncept SLO ki tako dobiva vedno nove oblike in razsežnosti. Kadarkoli se vračamo v zgodovino narodnoosvobodilnega boja, vedno zapažamo veličino tov. TITA kot vojskovodje, saj je vedno in povsod našel najboljše rešitve in načine uporabe oboroženih sil, ter je iz poteptane, razkosane in razbite države, ustvaril novo Jugoslavijo, skupnost enakopravnih narodov in narodnosti.

Na področju SLO nas čaka še veliko dela, posebno veliko vsestranskega povezovanja in usklajevanja med armado in drugimi dejavniki SLO. Zavedati se moramo, da je ravno nenehno izpopolnjevanje koncepta SLO pogoj za uspeh. Danes na vojaških vajah skoraj vedno sodelujejo štabi

TO, DPO, enot CZ in drugi občani. To je zelo pomemben premik za vojaka in občana, za katere SLO ni več teorija temveč praktično vključevanje in aktiviranje.

V našem konceptu SLO je najmočnejše orožje človek, zato moramo biti vsi oboroženi s čimveč znanja in zavesti. Nenehno moramo krepiti moralno politično zavest, kajti svobodni in neodvisni smo lahko le v čvrsti in enotni Jugoslaviji. To je pa tisto, kar od nas zahteva naša samoupravna socialistična družba, ki je neodvisna, samostojna, ter prizadevna v politiki neuvrščenosti ter v boju za mir in napredek.

Sami si utiramo svojo pot, ne dovolimo in ne bomo dovolili, da bi nam drugi ukazovali v katero smer je treba iti in kako živeti. Armada smo vsi, ta armada pa je danes močnejša kot je bila včeraj, jutri bo še močnejša, takšna kakršno si naši ljudje želijo.

Franc Ciglar

22. DECEMBER DAN JLA

Jugoslovanska ljudska armada je bila ustanovljena 22. decembra 1941 v mestecu Rudo. Takrat je bila ustanovljena prva proletarska brigada, ki jo je ustanovil tovariš Tito. Tovariš Tito je bil vrhovni komandant naše partizanske vojske iz katere je nastala JLA in ostal njen poveljnik do smrti. Naša armada je ljudska armada in se ne bori proti ljudstvu ampak za ljudstvo. Vedno je pripravljena pomagati prebivalstvu ob njegovih nadlogah. Vojaki pomagajo graditi ceste na najbolj nedostopnih krajih, kopljejo jarke za vodovode v vaseh, kjer ni vode, pomagali so nesrečnim ljudem ob potresih. Ob letošnjem čudnem vremenu so pomagali pospraviti pridelke, ki jih sicer kmetje ne bi mogli sami pospravljati. S tem je JLA pokazala, da čvrsto hodi po Titovi poti, da je in ostaja Titova in naša ljudska armada.

Ob dnevu JLA se tudi mi, pionirji pridružujemo čestitkam in željam za nadaljnje sodelovanje JLA in njenega ljudstva.

Želimo, da JLA ostane Titova armada.

Učenka Selena Bombek

POKOJNINSKO IN INVALIDSKO ZAVAROVANJE KOOPERANTOV

Da bi se novi interesenti lažje opredelili in pristopili k sklenitvi pogodbe o invalidskem in pokojninskem zavarovanju, objavljamo nekaj podatkov, veljavnih za letošnje leto. Sistem zavarovanja se doslej ni menjaval, med letom se ponavadi menjavajo osnove, od katerih se plačuje prispevek.

Kdo se lahko zavaruje?

a) Vsak kooperant, ki ni v delovnem razmerju, ker je v takem primeru zavarovan pri delovni organizaciji, kjer je zaposlen.

b) Kdor vzreja v turnusu vsaj okrog 5.000 piščancev in tako ob normalni reži doseže osnovo osebnega dohodka IV. ali V. razreda.

c) Kdor vzreja tudi manj kot 5.000 piščancev v turnusu in kooperacijsko (dolgoročno) sodeluje še s kako drugo kmetijsko organizacijo ter s skupnim dohodkom prejema osebni dohodek, ki je predviden v tabeli po razredih.

Postopek zavarovanja

Interesent dvigne na SO knjižico, ki jo prinese na sedež TOK Hajdina, kjer sklene pogodbo o zavarovanju. Vse drugo delo, kot je dostava pogodbe, prijava knjižice ustreznim službam v delovni organizaciji, kakor tudi nakazila, opravijo zavarovancu naši delavci.

Obveznosti zavarovanca

Kooperant ali družinski član, ki je sopodpisnik kooperacijske

pogodbe, lahko izbira višino zavarovanja v petih skupinah, zavarovati se je možno največ za eno leto nazaj, vedno pa je možno spremeniti osnovo zavarovanja v višji razred s plačilom razlike, ne pa tudi v nižji razred. Osnova, po katerih se je možno zavarovati, letni zneski plačila oziroma plačila v turnusih so sledeči:

razred	osnova din na leto	plačilo din na turnus	plačilo din
I.	8.794.—	18.747.—	3.749.—
II.	7.640.—	16.287.—	3.257.—
III.	6.497.—	13.850.—	2.770.—
IV.	5.347.—	11.399.—	2.280.—
V.	4.437.—	9.459.—	1.892.—

Plačilo prispevka znaša za leto 17,77 %, kar je izračunano v zgornjih zneskih letnega prispevka ali prispevka po turnusu.

Vrsta zavarovanja

Kooperant, ki je podpisal pogodbo o zavarovanju, je zavarovan:

- a) pokojninsko in invalidsko,
- b) za nesreče pri delu in poklicne bolezni.

Ni pa iz tega naslova socialno zavarovan. Trenutno ima v TOK 59 kooperantov sklenjeno omenjeno zavarovanje. Priporočamo pedvsem mlajšim kooperantom, da si to uredijo in tako mirneje pričakajo jesen svojega življenja.

Jože Reisman

Poslovilne besede ob odhodu tovariša Soka v pokoj

Ciril Sok se je upokojil

Iz našega podjetja spet odhaja mož, ki je več kot tri desetletja požrtvovalno in zvesto delal za dobrobit Perutnine Ptuj.

Tov. SOK, ki se danes poslavlja od aktivnega dela in svojih sodelavcev, je po delovnem stažu najstarejši perutninar pri nas, ki je svoja najlepša leta pustil v tej organizaciji. V Perutnino je prišel leta 1947 in dal skozi vse faze njenega razvoja, od skromnih začetkov, ko je komaj bila Perutnina registrirana kot samostojno podjetje (pred 47 letom je bila pod Mlekopromet Ljubljana) pa do danes, ko je Perutnina prerasla v največjo firmo v Jugoslaviji, za proizvodnjo perutninskega mesa.

Lepo se je ob upokojitvi ozreti na tako bogato prehojeno pot in človek je lahko resnično ponosen, ko vidi v tem občudovanja vrednem razvoju tudi del samega sebe. Tov. SOK Ciril je bil eden od tistih članov delovnega kolektiva, ki je s svojim delom in angažiranostjo dal od sebe nadpovprečni delež. On ni bil le dober fizični delavec pač pa je njegova aktivnost segala dosti globlje, na področje samoupravnega organiziranja in sokreiranja politike razvoja delovne organizacije. Bil je predsednik DS DO in večkrat član tega najvišjega samoupravnega organa; deloval je v raznih drugih organih in sindikatu. Povsod se je zavzemal za pravilna stališča v prid kolektiva in delovne organizacije.

Neprecenljiv delež, je dal tov. SOK tudi pri razvoju transportne dejavnosti v Perutnini. Kot mehanik in šofer je združeval in opravljal tista strokovna opravila,

ki jih v nastajanju voznega parka drugi niso znali opravljati. Leta 1947 in še dolgo pozneje so bili ti kadri zelo deficitarni. Trojka v Perutnini, ki so jo sestavljali SOK, KORENJAK in JAMBROVIČ je bila ena od najmočnejših v tej stroki v Ptuj in zasluga teh je, da je Perutnina med prvimi začela razvijati svoj avtopark, seveda od začetka zelo skromen, ki se je kasneje po zaslugi sposobnih kadrov in razvoja tehnike začel vse bolj širiti. Tov. Ciril je zraven svojih osnovnih nalog v času trgovskega podjetja opravljal še druge zahtevne naloge. Bil je poleg šoferja-mehnika hkrati odkupovalec in prevzemalec blaga, to je perutnine in jajc na terenu. Vsako zaupano mu delo je dosledno in vestno opravljal.

V svoji šoferski karieri je tov. SOK prevozil preko 2 mil. km. Bil je vseskozi vzoren voznik. Z izostrenim čutom in posluhom za vozilo je znal iz njega iztisniti maksimalno, kar se je dalo ob najmanjših možnih stroških. S tem je v svoji dolgoletni zaposlitvi prihranil DO nemalo vrednost, ki se je oplajala še s posnemanjem njegovega dela pri sotovariših.

Danes, ko se mu zahvaljujemo za vse kar je za to firmo napravil ne moremo mimo tega, da ne bi posebej poudarili, da je bil vzor delavca kakršnih si mi in naša družba želimo čim več. Delaven, pošten in zvest je bil vseskozi in kot takšen za vzgled vsem tistim, ki smo z njim delali in ustvarjali. Zato ti iz srca želimo, da bi tvoja jesen življenja bila srečna in lepa in da bi dolgo zdrav užival zaslužen pokoj.

USPELI REFERENDUM ZA SPREJEM TEMELJEV PLANOV

Spodnja tabela daje celovitejši prikaz o tem, kako so se delavci in kooperanti v posameznih TOZD oziroma TOK odločali na referendumu:

TOZD	Vpisanih	Volilo	ZA	PROTI	Neveljavni
Tovarna krmil	76	70	66	3	1
Perutninske farme	186	183	155	28	—
Mesna industrija	478	416	328	76	12
Transservis	178	154	126	27	1
Commerce	239	224	209	15	—
TOK Hajdina	260	192	180	7	5
Ptujska tiskarna	84	78	77	1	—
DSSSS	116	104	102	2	—
Skupaj	1.617	1.421	1.243	159	19
v %		87,9	76,9	9,8	1,2

Glasovanja se ni udeležilo 196 delavcev ali 12,1 % od vpisanih. Večje število delavcev je bilo odsotnih zaradi bolniškega staleža. Zaradi izredno slabih vremenskih prilik, ki so bile na dan referenduma, je odsotnost večine opravičena.

Drago ČATER

Pričakujemo, da boste v letu 1981 več pisali v Ptujskega perutninarja

zgodovina ptujskega tiskarstva

Ptujski tiski v svojem začetku

Kot najstarejše ohranjene »knjige« iz Ptuja, čeprav ne v slovenskem jeziku, lahko smatramo številne rimske napise iz področja antične Poetovije, ki so bili »tiskani« na marmorju, dobavljenem z bližnjega Pohorja. Ta »tiskarska« umetnost — kamnoseštvo — je po številnih spomenikih sodeč, bilo zelo razvito na področju Poetovije, ki so ga arheologi ugotovili v bližini keltske naselbine pri Zg. Bregu na desnem bregu Drave. V tem predelu, ki ga je prečkala stara jantarska trgovska pot med severnoevropskimi pokrajinami in Italijo, so si rimske legije, upoštevajoč predvsem strateške momente, postavile vojaško taborišče ter zgradile nekako v višini današnje vojašnice lesen most. Tu se je kmalu razvila prava mestna naselbina, katere jedro so tvorili ostanki domačih prebivalcev, doseljeni trgovci, obrtniki in dosluženi vojaki — veterani. Ta rimska postojanka je štela konec prvega stoletja naše ere preko 20.000 prebivalcev ter se razprostirala na obsežnem območju Zg. Brega, na današnjem levem dravskem bregu pa je zajela še predele okrog današnje ptujskega muzeja. V to rimsko naselbino je bila vključena še današnja Vičava, panoramski hrib, za kar pričajo številne rimske izkopanine. Zaradi izrazito prehodnega značaja je bil razvoj starega Ptuja pogosto prekinjen po številnih vpadih raznih plemen.

Vzporedno z gospodarskim razvojem Ptuja je šel tudi kulturni razvoj, v novem veku pa tudi razvoj tiskarn in tiska sploh. Tiste veličine antičnega Poetovija seveda Ptuj ni več dosegel, razen nekaj časa v srednjem veku.

Od prve tiskarne do leta 1918

Za prvega tiskarja na Spodnjem Štajerskem se smatra Franc Anton Schütz, ki se je rodil 4. septembra 1753 najbrž v Celovcu na Koroškem. Z dvanajstim letom se je posvetil tiskarski stroki in je že v letu 1771 pomagal ustanoviti prvo nemško tiskarno v Lvovu na Poljskem. Kot faktor ali poslovodja neke ljubljanske tiskarne je ustanovil v Celju l. 1788 tiskarsko podjetje. Tu si je v letu 1791 nabavil novo, lastno tiskarno. To tiskarno je Schütz leta 1792 prestavil v Ptuj, kjer pa je ostal le tri leta. Iz njegove ptujske dobe je znan tudi njegov »Bücherlesekabinett«, kajti pečal se je tudi z izposojanjem knjig. To se lahko smatra za najstarejšo javno knjižnico, odnosno čitalnico v Ptuj. V tem malem mestu, brez pomembnejših uradov

in šol pa ni mogla uspevati Schützova tiskarska obrt. Zato se je leta 1795 preselil v Maribor, sedež okrožnega urada, kjer je tudi uredil prvo tiskarno še z lesenimi tiskarskimi stroji. Kljub preprostim tiskarskim pripomočkom so Schützevi tiski sorazmerno dobro opremljeni. Istega leta je Schütz hotel ustanoviti tiskarno tudi v Judenburgu, pa zato ni dobil potrebnega dovoljenja. V Mariboru je Schütz upravljal svojo tiskarno do svoje smrti 27. marca 1806., ko je umrl za jetiko.

Schütz je l. 1793. nameraval izdajati v Ptuj nemški časopis »Inn und erbländische Zeitung«, vendar mu deželna vlada v Gradcu tega ni dovolila, kajti iz te tobe ni znan iz Ptuja nobeden časopis.

Med izdelke Schützove ptujske tiskarne je treba šteti tudi lesorez, ki predstavlja Ptuj k koncu 18. stol.; vendar nam ta lesorez v sodobnem (Schützovem) odtisu doslej ni znan. Objavljena slika je posneta po odtisu, narejenem približno sto let pozneje za Marburger Kurzweil-Kalender 1895 po izvorni plošči, ki se je takrat še nahajala v Kraljkovi tiskarni med zadnjimi ostanki Schützove tiskarske opreme. Kam je plošča (obnem z lesorezom, ki je predstavljala Maribor) pozneje izginila, se žal ne da več ugotoviti.

Naslednji prvi ptujski tiski spadajo med velike redkosti:

Hitra inu (glatka pot.) (pruti) nebesom. Tu je Kratkí inu lahki navuki, tudi vse (potrebne andohti za eno Dušo,) katera želi po temo reunimo) žiuleino enkrat tu Nebeško) veselje došeci (!). Ptuj.) Pritiskana per Franz Anton Schützu.) 1793. okr. 360 strani.

Ta molitvenik, tiskan v Ptuj, je ohranjen samo v enem izvodu, ki je last Stanka Majcena, sina pok. Gabrijele Majcena, nekdanjega profesorja v Mariboru. Delo je ohranjeno v dveh brošurah, interfoliranih zvezkih, od katerih šteje vsak po 120 strani. Po primerjavi z obema mariborskima izdajama iz l. 1767 in 1770 je štel tudi tretji zvezek tega ptujskega izvoda 120 strani. Tako je ptujska izdaja štela okrog 360 strani. Tudi vsebinsko se ptujska izdaja ujema z obema mariborskima. Različen je samo tisk in nekoliko drugačen je prapopis, oziroma črkopis.

Drugi znani slovenski tisk iz Schützove tiskarne v Ptuj je Volkmerjev slovenski prevod latinske pesmi *Te deum laudamus* z naslovom:

Te deum (laudamus.) iz latinskega prestavljeno (ino) v pesem spravljeno (v leti) 1795. (V Ptuj pritiskano pri Franci Ant. Schützi) 8°. 4 nepag. strani.

Omeniti je treba še tretji tisk prve ptujske tiskarne, čeprav ni slovenski, vendar ga je napisal

v kajkavščini Gregor Malevac, po rodu Slovenec, t. j. *Nebeški pastir pogubljen ovcu iše*. Štampano vu Optuju pri Ferenczu Schützu. 1795. 34 str.

»Veseli pesnik Slovenskih goric« Leopold Volkmer (1741—1816) je v času duhovniškega službovanja pri Urbanu blizu Ptuja (1784—1816) bil tudi pomočnik pri Sv. Martinu pri Vurberku. Iz te dobe je rokopisna knjiga njegovih pesmi: *+ Pesme k božji službi v rim.-kat. cirkvi vekši tal iz nemškega ino latinskega na slovensko prestavlene*.

Potem ko je v letu 1794 zapustil Ptuj njegov prvi tiskar Fr. A. Schütz, je mesto skoraj šestdeset let ostalo brez tiskarske obrti. Z vsemi potrebnimi tiskovinami so se tamkajšnji uradi in drugi interesi oskrbovali iz bližnjih mariborskih tiskarn ali celo v deželnem glavnem mestu Gradcu. V Ptuj pa se je tiskarska dejavnost obnovila šele sredi 19. stoletja.

V letu 1852 se je v Ptuj doselil iz Nemčije tiskar *Wilhelm Blanke* in odprl samostojno tiskarno. Obrat je bil opremljen s po dvema večjima in manjšima tiskalnima strojema in s potrebnim črkovnim gradivom ter je zaposloval do pet kvalificiranih tiskarskih delavcev. Tiskarna je bila izrazito nemško usmerjena in je tiskala nemške lokalne časnike kot npr. *Pettauer Lokalanzeiger* (od 1889) oziroma *Pettauer Zeitung* (od 1890) in razne uradne tiskovine. Tiski v slovenskem jeziku so bili omenjeni na dvojezični uradni list okrajnega glavarstva v Ptuj (1898 do 1906) in v nemškem duhu urejani list *Štajerc* (1900 do 1918), ki ga je nacionalistična organizacija *Südmärk* zastopnik delila kmečkim ljudem na Spodnjem Štajerskem in na Koroškem ter jih politično begala. Poleg tega so v tej ptujski tiskarni nekaj časa tiskali tudi cenene brošure za ljubljanskega založnika Giontinija.

Pomembni tiski *Wilhelma Blankeja*:

Ječarjeva hči ali ubeg nedolžnikov iz državne ječe v Benetkah, Prepovedke za mladino, Sveti Francišek, Hvalite Bogal, Duhovno veselje, Narodne legende za slovensko mladino, Zabavna knjižica za slovensko mladino, katera je prinašala povestice, narodne pravljice, pripovedke, legende, izreke, pametnice in poučne črtice. Štirinajst snopičev je izšlo v 46.000 izvodih. Urednik pravi, da je zaradi raznih poslov prenehal z izdajanjem *Zabavne knjižice*. L. 1926. je avtor nadaljeval z »Novo zabavno knjižnico« za mladino. V Ljubljanskem Zvonu l. 1896, št. 4 beremo tole kritiko: Radi priznavamo, da smo tudi mi sami, iščoč primerne gradiva za pismene naloge v slovenščini, našli v »Zabavni knjižnici« že marsikatero dobro zrno, ki nam je s pridom služilo.

10. zvezek te knjižnice, Ljubljana 1902, ima originalno izdajateljstvo posvetilo Antonu Aškercu ter Aškercovo posvetilo Vidi Podkrajškovi: 1.) Odličnemu pesniku slovenskemu, čast. gospodu Antonu Aškercu v znak veselošpovanja poklonil udani Ant. Kosi. Središče 29. (5. 1902. — 21.) Jaz pa dajem Vidi Podkrajškovi.ž Aškerc.

Leta 1898. je začel v Ptuj izhajati *Uradni list* c. kr. okrajnega glavarstva v Ptuj. *Amtsblatt der k. k. Bezirkshauptmannschaft Pettau*. Izhajal je vsak četrtek, izdajalo pa ga je ptujsko okrajno glavarstvo. Tiskal W. Blanke v Ptuj. Leto I—IX, 1898 — 1906. Prva polovica vsake strani je bila nemška, druga pa slovenska.

Voščilni listi za novo leto, godeve in rojstne dneve. Slovenski mladini v porabo. V Lj. Založil in prodajal Janez Giontinij. (Tiskal W. Blanke v Ptuj) 1898. 90 str.

Razmeroma stara so šolska izvestja ptujske gimnazije. Kot je znano, je bila ptujska gimnazija ustanovljena l. 1869 kot deželna realna nižja gimnazija.

Prvi letnik izvestja je izšel pod naslovom: *Erster Jahres — Bericht des steierm. landschaftl. Real — Untergymnasiums zu Pettau*. Veröffentlicht am Schlusse des Schuljahres 1870. Im Selbstverlage. Poročila je tiskala tiskarna »Leykam« v Gradcu.

Prvo izvestje v slovenskem jeziku je izšlo 1919. l. kot petdeseto izvestje drž. gimnazije v Ptuj.

V 52. izvestju drž. real. gimnazije kraljeviča Andreja v Ptuj (prej državna realna gimnazija) je navedena: Ptujška tiskarna R. Z. Z. O. Z. Ptuj (šol. l. 1929/30).

54. izvestje tiska zopet tiskarna W. Blanke.

Nemški kapital, ki ga spremlja germanizacija, skrbi tudi za tisk, predvsem za časopisje, pisano iz trgovskih in ponemčevalnih vidikov. Tako dobi Ptuj l. 1880. nemško tiskarno, ki tiska predvsem dela v nemškem jeziku.

Od devedesetih let dalje se več narodno zatiranje in raznarodovanje Slovencev s ciljem zgraditi čimprej most do Jadrana. L. 1889 je bila ustanovljena »Südmärk«, ki se poslužuje tudi v veliki meri tiskane besede, kupuje posestva obubožanih kmetov in naseljuje nanje Nemce in nemškarje.

V tej dobi vedno hujše nacionalne zaostitve je začel l. 1900 izhajati »Štajerc« s pomemčevalnimi tendencami (do leta 1918).

Naklada časopisa je narasla od začetnih 12.000 izvodov na 15.000 izvodov (od 4. 2. 1906. l. dalje). Vsekakor je bila za tedanje razmere to velika in nevarna naklada v primeru s takratnimi časopisi na Štajerskem. Stalnih naročnikov je imel okrog 7.000.

(Nadaljevanje na naslednji strani)

Čeprav je bil »Štajerc« pisan v nemškem duhu, so se vendar ptujski Nemci zelo zavzemali za obstoj svojega glasila »Pettauer Zeitung«. Dne 7. 7. 1901. je v tem listu izšel poziv izdajatelja Friedricha Kalchberga na čitatele, da je treba z ozirom na izhajanje slovenskega časopisa v Ptuj (»eines slovenischen Blattes«) — mišljen je »Štajerc« — pod vsemi okoliščinami ohraniti nemško »Pettauer Zeitung«. Zato naj se čimveč Nemcev naroči na ta nacionalni borbeni list. Ta časopis se je zavzemal za enotno organizacijo spodnještajerskega časopisja, ki bi dopolnjeval že obstoječe edinstvo med nemškimi strankami. Poudarjena je vloga Ptuja v nemški strategiji proti slovenstvu in Spodnji Štajerski, češ da je Ptuj prostovoljno prevzel veliko nalogo voditi v vsej Spodnji Štajerski borbo proti slovenski klerikalni stranki. Zato zasluži Ptuj vso nacionalno in finančno pomoč. Ob otvoritvi nemškega društvenega doma 3. 11. 1912. pa se je v slavnostnem govoru poudarilo, da je Ptuj »ein Bollwerk auf dem Wege zur Adria«. (Op. 58.)

Glede »Štajerca« pravi Friedrich Poch, da je ta list vodil borbo za dobre odnose med slovenskim kmečkim podeželskim prebivalstvom in nemškimi prebivalci mest in trgov, za uvedbo nemškega pouka v šolah, kjer se je slovensko poučevalo. Hotel je, da bi se iz gospodarskega življenja izločili politični prepirl. Pisec članka pravi, da je list odgovarjal potrebam širokih podeželskih plasti, ki so se čutile kot Štajerci, katerih običaji in življenje je bilo slično nemškemu. Nasprotja med obema narodoma so po njegovem naziranju umetna. Pisec pravi, da je k premostitvi teh umetnih nasprotij »Štajerc« mnogo doprinesel. Vendar zgodovina narodnostnih bojov v dobi izhajanja tega lista kaže drugačno sliko.

V letu 1875 je v Ptuj opravljal tiskarsko in knjigotrdsko obrt tudi Ferdinand Tisso, tiskarski strojnik iz Gradca. Istega leta je namreč mariborski tiskar Edvard Janschitz prosil za dovoljenje, da bi smel ustanoviti podružnico v Ptuj, pod vodstvom Ignacija Spritzeija. Namestništvo v Gradcu pa je Janschitzovo prošnjo zavrnilo in dalo prednost omenjenemu Tissu. Vendar podatkov o tem tiskarju ni mogoče zaslediti, pa tudi ptujska mestna kronika jih ne omenja.

Tiskar prvega časopisa v Ptuj »Pettauer Wochenblatt« (l. 1878) je bil Jakob Schön. Seveda ni bil to prvi ptujski tiskar, temveč že omenjeni Franz Schütz.

O tem novem tiskarju v Ptuj poroča »Slovenski gospodar« dne 21. 2. 1878.: »Pred kratkim je židov Schön odprl svojo bukvarnico združeno z lastno tiskarno in 10. t. m. je pri njem izšel prvi broj novega tednika »Pettauer Wochenblatt«. Starodavni Ptuj štel bode skoro že svojih 3.000 let, pa svojega časnika še nikoli ni imel; zdaj nam je izvoljeno ljudstvo izraelsko prineslo tudi ta blagodar.«

jen. Po namenu, ki ga ima ta Da sta bila v Ptuj v tej dobi istočasno dva tiskarja, potrjuje ptujska mestna kronika, ko naveda pri datumu 1. 8. 1880.: »In Anfange des Monates eröffnete der Buchhändler und Buchbinder Wilhelm Blanke eine mit den neusten Maschinen und Typen ausgestattete Buchdruckerei, so dass vorläufig die Stadt Pettau zwei solche Anstalten (Schön u. Blanke) zählt.«

Med obema svetovnimaj vojnama

Nastanek narodne države in konec nemškega pritiska v l. 1918 sta omogočila v Ptuj izhajanje in tiskanje prvih slovenskih časopisov.

Skoraj poldrugostoletno tiskarsko tradicijo Ptuja kot enega najstarejših tiskarskih mest na Slovenskem je v času med obema svetovnjima vojnama nadaljevalo grafično podjetje W. Blanke, ustanovljeno sredi prejšnjega stoletja. V okviru podjetja, katerega lastnik je v tem času bil Herbert Blanke, je delovala tiskarna, knjigovoznica, knjigarna, predelovalnica papirja in trgovina s papirjem. Obrat je letno porabil 10 ton papirja in je zaposloval 10 delavcev.

Opremljenost tiskarne se ni dosti izboljšala od časa pred prvo svetovno vojno. Zato se tudi obseg njenega poslovanja ni kaj prida spremenil in je preje nazadoval kot napredoval. Še naprej so izdelovali tiskovine za urade, šole, trgovske in druge lokalne gospodarske organizacije ter redke knjižne tiske. Izdajanje in tiskanje nemškega lista in v nemškem duhu urejanega slovenskega tednika se ni več obnovilo. Izpadle periodične tiske je v prvih povojnih letih nadomestil politično-gospodarski tednik Jugoslovanske demokratske stranke Ptujski list (1910—1922), medtem ko je dijaško glasilo Vila (1922) zamrlo že po prvem poskusu. Drugih pomembnejših publikacij ta ptujska tiskarna ni nastila.

V l. 1924 je v Ptuj začel poslovati drugi manjši tiskarski obrat z imenom Ptujška tiskarna, ki ga je ustanovil stavec Alojz Šuler. Ta tiskarna v letih 1932 do 1935 ni obratovala. Tiskala je večji del merkantilne stvari, od časopisov pa neodvisni politični tednik, Narodno slovo (1931—1932) in Glasnik željezniških činovnikov (1928), od knjig pa Gorinškovo Žalostno ljubezen.

Alojz Šuler je bil zaradi svoje zavednosti l. 1941 izseljen na Hrvaško, njegovo tiskarno pa je dobil nemško usmerjeni Blanke, kateri se je po osvoboditvi izselil in je na njegovo mesto zopet prišel Alojz Šuler, ki se je vrnil iz pregnanstva. Vendar je delal samo kakšno leto.

Med dobrim tiskom bi bilo treba omeniti vrsto gledaliških plakatov, ki jih je sprva tiskala Blankejeva tiskarna, pozneje pa Ptujška tiskarna.

Iz te dobe ne smemo prezreti ilegalnega tiska, ki se je širil iz ciklostilne tiskarne KP, skrite v

skladišču Mestnega gledališča v Ptuj. To so predvsem letaki, ki opozarjajo Slovence v Ptuj pred hitlerjansko nevarnostjo ter pozivajo na bojkot nemških lokalov.

Doba nemške okupacije (1941—1945)

Kakor drugod, je bil tudi v Ptuj v tej dobi slovenski tisk zatrt. Vedno močnejše narodnoosvobodilno gibanje v ptujskem okraju pa je narekovalo potrebo tudi po partizanskem tisku. Tako je v februarju 1944 začela v Murterincih pri Ptuj obratovati ciklostilna tehnika, ki so jo ustanovili Simon Belšak, Milko Golob in Tone Belšak in sicer v hiši Julijane Čuš. V jeseni l. 1944 pa se je preselila v Stogovce pod Ptujsko goro in je splošno znana pod imenom tehnika »Lacko«. Tiskala in razmnoževala je razne časopise, letake, pozive za vstop v NOB, za pomoč osvobodilnemu gibanju in drugo.

Njeni pomembnejši tiski:

Novi čas, vestnik OF in NOV za Štajersko in Koroško;

Lackova tehnika je med drugim razmnoževala tudi *okrožnice* glavnega odbora Rdečega križa Slovenije.

Borbena Slovenka, je prinašala novice, predvsem z bojišč, članke o vlogi žena pri nas in v svetu med drugo svetovno vojno ter njihov delež v borbi s fašizmom;

Radio vestnik (1945);

Glasiło OF mariborskega okrožja (1945). Prva ohranjena številka od 15. 1. 1945 prinaša aktualne članke o jugoslovanski vojski, o obnovi porušene domovine, o mladini v današnji borbi in drugo. Med drugim je priobčeno poročilo, da je mladina mesta Ptuja v noči od Silvestrovega na Novo leto raztrosila preko 2.000 parol;

Slovenskim viničarjem, ki je poziv Pokrajinskega odbora OF za Štajersko viničarjem, da bi se priključili antifašistični fronti. Prikazan je med drugim tudi težak položaj viničarjev v stari Jugoslaviji in njih usoda, če bi zmagal okupator;

Govor maršala Tita, (ta govor je imel maršal Tito na antifašističnem zboru srbskih žena v Beogradu v začetku l. 1945.);

Krimska konferenca;

Enotna vlada Jugoslavije;

Partizanske pesmi;

Razvoj SKOJ-a v obliki okrožnice!

Srednji partijski kurs;

Naše pesmi, (zbirka slovenskih pesmi);

Ohranjen je tudi koncept Okrožnega odbora OF Maribor za Mladega tovariša.

Koncepti za Lackovo tehniko so prihajali v glavnem od Pokrajinske tehnike za Štajersko in Okrožnega odbora OF Maribor.

Zelo poučna so *Navodila* za širjenje tiska in kolportaze. V uvodu je rečeno, da se slovenski osvobodilni tisk, posebno centralni lahko meri s tiskom velikih kulturnih narodov, samo kolportaza je premalo načrtno organizirana. Zaradi tega je narodnoosvobodilni tisk še premalo razšir-

tisk, se deli na strokovni, politični, propagandni, ideološki in podobne. Težave na terenu nastajajo predvsem zaradi majhne naklade. Kjerkoli je to mogoče, naj se ustanavljajo čitalnice, ki bi se postopoma razvile v knjižnice. Kjer pa trenutno ni mogoče organizirati čitalnic, naj tisk kroži od hiše do hiše. Pri vsakem okrožju naj se uredi arhivi, kjer bi se hranila vsa literatura, ki jo je okrožje prejelo ali se je na njegovem področju tiskala. Ta tisk bo po osvoboditvi dragocen pripomoček za poznavanje zgodovine razvoja naše narodne borbe. Ker so s tiskom v zvezi tudi stroški, je potrebna denarna podpora, iz katere naj bi se v bodočnosti razvil nekaj tiskovni sklad. Brez partizanskega časopisja bi osvobodilnega gibanja sploh ne bilo.

Na koncu navodil je še enkrat podčrtana važnost tiska z besedami: »Naš tisk je prav močno orožje, s katerim zelo odločujoče ustvarjamo novega slovenskega človeka, junaka in borca, kulturno in civilizacijsko visoko stoječega, ki stopa v prve vrste velikih kulturnih narodov. S tem orožjem ustvarjamo novo, lepšo, srečnejšo domovino, svobodno in združeno Slovenijo v veliki federativni Jugoslaviji. Kakor znajo naši borci na bojiščih v skrajnosti izbrati svoje borbene sposobnosti in tehniko orožja, tako moramo mi do skrajnosti izkoristiti sile, ki nam jo daje tisk.«

Tudi Nemci so baje nameravali izdajati v Ptuj lokalni časopis v slovenskem jeziku in sicer po vzgledu nekdanjega Štajerca.

Od osvoboditve leta 1945 do leta 1954

Tiskana beseda je ponovno začela z narodno osvoboditvijo. Po osvoboditvi l. 1945 so bili tiskarski stroji odpeljani na jug države in mesto je ostalo brez tiskarne. Ptujске publikacije so tiskali po večini v Mariborski tiskarni (n. pr. Ptujski tednik). To stanje se je izboljšalo, ko so v l. 1954 bili odobreni krediti za nabavo novih tiskarskih strojev. Ves severovzhodni del slovenske Štajerske s Prekmurjem je imel razen v Mariboru tiskarno še v Murski Soboti in to od 1. 5. 1954 dalje. Tam se je tiskalo glasilo pomurja Obmurski tednik.

Ptuj dobi v letu 1948 zopet svoje glasilo *Naše delo*, ki se je pozneje preimenoval v Ptujski tednik.

Od osvoboditve do ustanovitve Ptujске tiskarne l. 1954 je znana samo ena brošura, ki je bila tiskana še v Ptuj: *Zbirka partizanskih pesmi* (Ptuj), ki jo je izdal propagandni oddelek komande mesta Ptuj. (Tiskala Ptujška tiskarna Ptuj.), 24 strani, 1945. leta.

Viri:

Andrej Kovač: Slovenski tisk iz Ptuja
Branko Berčič: Tiskarstvo na Slovenskem
Janko Glaser: Iz zgodovine slovenskih tiskarn

Pripravil: Ivan Ciglar

Pri perutninarjih na vzhodu ZDA

CENTRALA ARBOR ACRES

GLASTONBURY — CONNECTICUT

Sedež firme AA je v Glastonburyju, v državi Connecticut. Firmo je pred 45 leti ustanovil s'in italijanskega izseljenca. Prvi so začeli s proizvodnjo belih brojlerjev, katerih izhodišče je bila provenienca White Rock. V začetku so vse svoje investicije v svetu financirali sami, danes pa jih vlagajo samo 50 %. V Braziliji, Italiji, in Holandiji so vse investicije njihove, v Tajski pa samo v višini 20 %. Tudi pri AA imajo na sedežu firme v isti zgradbi svojo upravo, komercialno in raziskovalne laboratorije.

Pri AA delajo trenutno z 20 linijami živali, v komercialni prodaji pa samo štiri. Svoje stare starše, 90 % vseh, imajo v štirih državah, te so Georgija, Alabama, Arkansas in Misisipi, po predvidevanju je AA prodal v Ameriki v letu 1979 36 — 37 % (nad 15 milijonov), a Hubbard 35 % vseh staršev (proda se vsega 40 milijonov). Na vse ostale konkurente odpade slabih 30 % prodaje staršev. V letu 1980 name-rava AA prodati v Ameriki 19 milijonov staršev, v svetu pa 30 milijonov. V svetu je AA prodal leta 1979 26 milijonov staršev, Hubbard pa 28 milijonov (svet ima v celoti 100 milijonov staršev).

Pomočnik presidenta in direktor raziskovalno-razvojnega oddelka Arbor Acres je povedal, da po njihovih raziskovalnih programih traja približno tri leta preden lastnosti, ki jih s selekcijo vgrajujejo v svoje izvorne linije, pridejo na komercialne brojlerje. Zato je silno pomembno, da dajejo lastnosti, na katere se s selekcijo osredotočijo danes, tudi še čez tri leta največje ekonomske efekte. Največji finančni

efekti pa so pri brojlerjih še vedno dosežajo z boljšim izplenom v klavnici, boljše konverzijo krme in hitrejšo rastjo. Relativno hitro se s selekcijo lahko dosežejo ugodni efekti glede na stopnjo rasti in konformacijo. Mnogo težje pa je z naporom selekcije direktno vplivati na sam izplen. Vendar ima selekcija glede na boljše ravnost in konformacijo, obenem s selekcijo, usmerjeno na čim manj prsnih žuljev, na trdne noge in na splošno odpornost in vitalnost — še poseben vpliv na povečanje izplena ob zakolu piščancev. Posamezna izboljšava proizvodne lastnosti v enem letu je lahko majhna, vendar ko se efekti več letnih naporov seštevajo, pa postanejo znakovni.

Od vseh proizvodnih lastnosti je samo ena, ki je ekonomsko-finančno pomembnejša od konverzije krme — TO JE IZPLEN V KLAVNICI. Sprememba v izplenu ima namreč daleč najvažnejši vpliv na dohodek ali izgubo kot enak procent spremembe katerekoli druge proizvodne lastnosti.

Arbor Acresu ni cilj, da bi bila njegova žival prva v posameznih proizvodnih lastnostih, ampak mu je cilj, da bi bilo meso njegove živali v skupni proizvodnji najcenejše.

Stroški proizvodnje brojlerjev

krma	59,0 %
delo in stavba	13,1 %
v Ameriki so sledeči:	
klanje in distribucija	
mesa	25,5 %
valilnica	1,7 %
starši	0,7 %

Čeprav je Hubbard vodeča firma v svetu, AA ne zaostaja za njim.

Se nadaljuje
Franc KAC
Ivan SVENŠEK

Avtomatsko vakciniranje DSP v valilnici in pakiranje v plastično embalažo

Foto: Franc Kac

Tudi v letu 1980 smo gradili hleve za rejo piščancev

Že nekaj let nazaj se pri kmetih — kooperantih uspešno gradijo hlevi za rejo piščancev za zakol, saj je takšen način reje koristen tako za rejca kot za delovno organizacijo. Rejec pridobi kot osnovno že sam hlev, proizvodnja v njem pa mu daje zadovoljiv dodatni vir dohodka poleg ostalih kmetijskih dejavnosti. Delovna organizacija z takšnim načinom gradnje, kjer so udeleženi krediti iz lastnih virov ter bank, kakor tudi udeležba investitorja, pridobiva vzrejne objekte, ki so v ugodnejšem položaju glede zdravstvenih razlogov, kar pogosto oddaljenost hlevov med seboj. Poleg tega je takšen način gradnje cenejši od gradnje lastnih vzrejnih kapacitet.

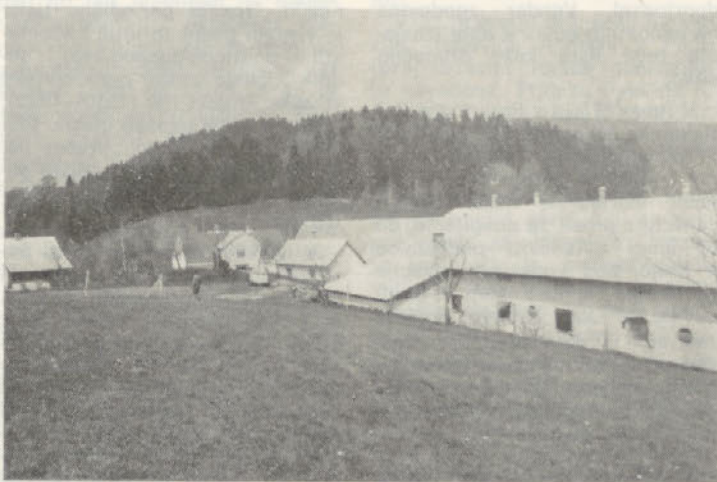
Kljub izredno težkim pogojem gradnje je bilo tudi v letošnjem letu zgrajeno oziroma dano v proizvodnjo 18 hlevov s povprečno kapaciteto 12.000 kom piščancev v turnusu. Ob koncu leta ostaja v gradnji še 16 hlevov. Del teh bi morali biti že dograjenih, vendar je dokončanje povezano z denarnimi problemi, s katerimi se kooperanti — investitorji med gradnjo srečujejo. Delež, ki ga morajo ob prejetih kreditih prispevati je dokaj visok, vendar investitorji ob sklepanju kreditnih pogodb s tem računajo in sprejemajo to kot obvezo, ki jo

ob gradnji morajo izpolniti. Večkratne podražitve vseh vrst gradbenih materialov in opreme kakor tudi uslug so v tem letu presenetile ne le kreditodajalca oziroma organizatorja gradnje, temveč tudi samega kmeta, kateremu so ob tolikšnih porastih cen zelo hitro kopneli pripravljene prihranki za investiranje v hlev. Prav v tem je vzrok, da se nekaj graditeljev hlevov srečuje s problemom dokončanja teh, kateri bi bili ob usposobitvi doprinos za delovno organizacijo, prav tako pa tudi za kooperanta samega. Kljub tem težavam, ki so prisotne upamo, da bodo tudi hlevi, ki kasneje ob sodelovanju med delovno organizacijo in kooperanti, dani v proizvodnjo v nekaj prihodnjih tednih.

Upamo, da želja, zgraditi in za rejo usposobiti v letu, ki je pred nami, vsaj toliko hlevov kot v letu 1980, ni preveč optimistična. Za izpolnitev tega cilja se bodo vlagali vsi potrebni napor, saj mora biti prisotna zavest, da se z vsakim novim vzrejnim objektom prispeva k uresničevanju planov delovne organizacije, k večjim količinam hrane v svetu, k boljšemu načinu življenja kmeta — kooperanta, k boljšemu jutrišnjemu dnevu za vse nas.

Marija PEŠEC

Pri gradnji novih vzrejnih objektov pri kooperantih sodelujeta rejec in delovna organizacija (Foto: L. C.)

OBVESTILO

Med nastajanjem te številke je bilo več aktivnosti o katerih bomo pisali v naslednji številki.

V tem času smo organizirali srečanje z našimi upokojenci, upokojil se je Stanko Kovačič iz farne Sela, imeli smo krvodajalsko akcijo, člani planinske skupine pa so imeli »občni zbor.«

Objavili bomo tudi prispevka »Kako deluje računalnik« in o delu MDA Brkini '80, ki sta že pripravljena, vendar iz tehničnih razlogov nista objavljena.

Urednik

5. šahovsko prvenstvo ljubljanske armadne oblasti

Šahovska prvenstva ljubljanske armadne oblasti se organizirajo vsako leto ob počastitvi dneva JLA.

5-ekipno šahovsko prvenstvo ljubljanske armadne oblasti (LJAO) je bilo dne 13. in 14. decembra 1980 v Ptuj. Pravico nastopa na tekmovanju je imelo 16 ekip, tekmovalo pa jih je 14. Za ekipo so lahko nastopali le prijavljeni igralci (6 + 2). Vsaki posameznik je imel 10 minut časa za posamezno partijo.

Nastopajočim ekipam v šahu so bili pokrovitelji delovne organizacije v ptujski občini. Naša delovna organizacija je bila pokrovitelj ekipe iz Novega mesta.

Po končanem tekmovanju sem izkoristil priložnost in se pogovarjal s tekmovalcem, vodjem

Nikola LONČARIČ, Mladen ŠUŠNJAR, Milan VUČKOVIČ, Mladen MLADENOVSKI, Miloš SUBOVAR in Dane ZDJELAR, (jaz). Šah mi je hobi in prvič vodim ekipo. Na tekmovanju, tekmujem pa že četrtrič. Vso ekipo bi pohvalil za borbenost in uspeh.

Kljub vsemu bi posebno pohvalil Nikolo LONČARIČA in Mladena ŠUŠNJARJA. Vojaki, ki so tekmovali za našo ekipo, so tudi dobri v svojih enotah.

Vrstni red na tekmovanju je sledeč:

1. Ajdovščina	62 ½ točk
2. Ljubljana I	62 točk
3. Postojna	53 točk
4. Novo mesto	44 točk
5. Vrhnika	43 ½ točk
6. Kranj	40 točk

Vodja ekipe prevzema pokal za korektno igro

(Foto: Ž. Marinkovič)

sokombinata Perutnina. Razgovori so tekli še o delu in sodelovanju mladine z vojaki v kasarni in obratno o delu v KS ipd.

Za pokroviteljstvo se vam še enkrat zahvaljujemo.

Po končanem 5. ekipnem prvenstvu v šahu je bilo tekmoval-

nje med reprezentanco LJAO in Ptujem. Zmagala je reprezentanca LJAO z 12 ½ — 7 ½.

Po podelitvi pokalov in kolajn je tekmovanje zaključil zastopnik komandanta LJAO polkovnik Josip MORETI.

Ž. M.

Ekipe novomeške garnizije katere pokrovitelj je bila Perutnina (Foto: Ž. Marinkovič)

tekmovalcev in vodjem šahovskih ekip poročnikom Danetom Zdjelarom. O pripravi novomeške ekipe za tekmovanje, o tekmovanju in o pokroviteljstvu ekipe je povedal naslednje:

»V JLA imamo v enotah odbore za športno aktivnost, tako se vsa aktivnost odvija po planu in programu. Imamo več sekcij za športne aktivnosti, med njimi je tudi šahovska. Na podlagi internih tekmovanj smo začeli z evidentiranjem možnih igralcev za sestavo ekipe. Ekipe je bila sestavljena iz starešine in vojakov. Naredili smo plan in program treningov in se pripravljali v okviru svojih možnosti okrog 2 meseca. Takoj moram povedati, da smo imeli veliko razumevanja s strani komande garnizona (nakup šahovnic, ur, prosti čas za treninge ipd.). Na lanskem tekmovanju v Celju smo bili drugi. Glede na ekipe v lanskem letu smo bili nekaj slabši, vendar smo z veliko borbenostjo uspeli osvojiti četrto mesto. Z uspehom smo zelo zadovoljni. Tekmovanje je potekalo v športnem duhu.

Organizacija tekmovanja je bila dobra s pripombo, da bi morale biti propozicije tekmovanja bolj natančne. Naša ekipa se je borila v okviru svojih možnosti. Za ekipo so nastopali Branko ZELIČ,

7. Slov. Bistrica	39 ½ točk
8. Maribor	39 ½ točk
9. Ptuj I	35 ½ točk
10. Celje	35 točk
11. Ljubljana II	25 ½ točk
12. Ribnica	24 točk
13. Radovljica	23 ½ točk
14. Ptuj II	18 ½ točk

Po oceni komisije smo bili najbolj disciplinirana ekipa na tekmovanju in smo dobili pokal za FAIR PLAY. Kriteriji za ocenjevanje so bili točkovno določeni in so se nanašali na nešportno obnašanje med tekmovanjem, pripombe sodnikom, zunanji videz vojaka tekmovalca, podcenjevanje nasprotnika, prepričanje nasprotnika, oviranje nasprotnika ter na vse ostale negativne pojave. Omenjeni pokal smo že enkrat dobili (lani v Celju). Bili smo presenečeni, da je pokrovitelj naše ekipe prišel na tekmovanje in nas bodril v teku tekmovanja.

Vaše predstavnice (Albina Belšak, Marjana Bombek, Terezija Kokol, Majda Fras in Zdenka Rajh) pa so nam poklonile kataloge, zastavice in značke vaše delovne organizacije. Po končanem tekmovanju smo imeli zelo malo časa, toliko da smo šli na kosilo. Vaša predstavica nas je odvedla v TOZD Ptujске toplice. Seznanjeni smo bili o delu Me-

Namizni tenis

V začetku decembra je bil končan jesenski del namiznoteniške rekreacijske lige v ptujski občini. Od začetnih 12 prijavljenih je tekmovanje nadaljevalo le 9 ekip, ki so ga tudi različno uspešno končale. Boji so bili izredno zanimivi, saj zmagovalac ni bil znan do zadnjega kola, ko sta se pomerili ekipe MIP II in Perutnina. Pričakovali smo tesno zmago. Rezultat je bil 2 : 0 po zaslugi našega Stajnika, ki je premagal Vedlina. Zmagali smo s 5 : 1 in s tem postali jesenski prvaki lige, saj smo vsa srečanja prepričljivo dobili. Se največ težav smo imeli z Elektro — Des, ki nam je odvezl tri zmage, zato upravičeno pričakujemo, da bomo po pomladanskem delu tudi končni zmagovalci. Za Perutnino so nastopali JURKOVIČ, STAJNKO, MARINKOVIČ in KRAJNC.

Velika izenačenost je tudi od 5. — 8. mesta, saj so kar štiri ekipe z enakim številom točk. Pri tem moramo priznati, da je

nekaj srečanj končanih brez boja, kar se najbolj pozna inženiringu, ki je zdrsnil z 2. na 4. mesto. Upamo, da se to v nadaljevanju ne bo ponovilo.

LESTVICA PO JESENSKEM DELU

1. PERUTNINA	8	8	0	40:7	16
2. MIP II.	8	7	1	36:15	14
3. TAM	8	5	3	32:26	10
4. INŽENIRING	8	4	4	22:27	8
5. ELEKTRO - DES	8	3	5	32:30	6
6. GRADIS - GRADNJE	8	3	5	25:26	6
7. KK	8	3	5	20:27	6
8. TGA	8	3	5	16:29	6
9. MIP I.	8	0	8	6:40	0

Ker se je tekmovanje končalo z 9 ekipami, bomo v nadaljevanju pomladi prijavili še eno ekipo Perutnina. To predvsem zaradi lažjega odigranja kol. Perutnina II bo nastopala izven konkurence. Videli bomo, kakšno uvrstitev bo dosegla, obenem pa bomo z njo prispevali k množičnosti v rekreaciji, kar je glavni motiv tega tekmovanja.

K. A.

Tone Stajniko — v polnem zamahu

Nagradna križanka

SESTAVIL EDI KLASINC	LEPOTNA KREMA	LJUBE- ZENSKO PES- NIŠTVO	LOPA ZA TROLET- BUKE	VZDIH	NANUT ANTON CERKV. PETJE		GALA- TEJIN LJUBIMEC	TURŠKI VELIKAN								RJAVA HRANILJA																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
----------------------------	------------------	------------------------------------	-------------------------------	-------	-----------------------------------	--	----------------------------	-------------------	--	--	--	--	--	--	--	-------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--